

Posudek oponenta bakalářské práce

Název bakalářské práce: Porod císařským řezem – ano či ne

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Cesarean Section on Demand – Yes or No

Autor práce: Eva Skřivanová

Název studijního oboru: Všeobecná sestra

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Miluše Kulhavá, ÚTPO, 1. LF UK v Praze

Oponent práce: PhDr. Ing. Renáta Hrdličková, ÚTPO, 1. LF UK v Praze

Akademický rok: 2013/14

Autorka se rozhodla přispět svou bakalářskou prací k lepšímu náhledu do problematiky císařského řezu na přání. Téma považuji za zajímavé a aktuální.

Hodnotící kritéria závěrečných prací

Hodnocení jednotlivých aspektů teoretické a výzkumné práce

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky a odpovídající počet přidělených bodů	Počet bodů
Abstrakt <ul style="list-style-type: none">▪ Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (východiska, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)?▪ Koresponduje abstrakt s obsahem práce?▪ Má abstrakt přiměřený rozsah?	<ul style="list-style-type: none">▪ Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení (0 bodů)▪ Dobrá úroveň – abstrakt je neúplný nebo v něm chybí jedna či více klíčových částí nebo není konzistentní s cílem, strukturou práce či diskutovanými poznatky (1-2 body)▪ Velmi dobrá úroveň – abstrakt obsahuje všechny položky, ale: jeho vypovídací hodnota je slabá, je příliš dlouhý, je matoucí (3-4 body)▪ Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn	3

	obsahující všechny klíčové informace (5 bodů)	
<p>Abstrakt (slovní hodnocení)</p> <p>Abstrakt koresponduje s obsahem práce a má přiměřený rozsah. Klíčová slova odpovídají obsahu práce. V Abstraktu čtenář nenajde žádná doporučení pro praxi nebo pro další možná výzkumná šetření.</p>		
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Je zdůvodnění práce logické? ▪ Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný? ▪ Je zvolená literatura aktuální? ▪ Je použitá literatura řádně citována? ▪ Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem? ▪ Byl dosavadní výzkum podroben kritice? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochybný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předešlých výzkumů a/nebo nekriticky přejat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená (0-4 body) ▪ Dobrá úroveň – pro zpracování diskutovaného tématu byla vybrána adekvátní odborná literatura. V práci je referováno k odpovídající empirické nebo teoretické bázi. Byla provedena rešerše předešlých výzkumů (ale jenom nebo v převážné míře českých), na něž je v práci správně referováno (5-10 bodů) ▪ Velmi dobrá úroveň – byla zvolena a je podrobně diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů (11-15 bodů) ▪ Výborná úroveň – význam a praktické implikace práce jsou dobře definovány. Teoretický nebo empirický základ je dobře popsán včetně práce zahraničních autorů a v práci diskutován. Je předložen odpovídající a kritický přehled dosavadních výzkumů, který odpovídajícím způsobem interpretuje současné poznatky a kontroverze v oboru. Argumentace použitá v práci může být inovativní a pro obor přínosná (16-20 bodů) 	<p>14</p>
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury (slovní hodnocení)</p> <p>V Seznamu literatury najdeme 24 klasických literárních pramenů a 3 internetové zdroje. Je škoda, že autorka citovala pouze 2 zahraniční zdroje. Pozitivně hodnotím dvě citace z odborného časopisu Sestra. Chybí mi zde další rešerše odborných českých a zahraničních časopisů, které jsou určeny pro zdravotní sestry. Některé citované autory však bohužel nenajdeme v Seznamu použité literatury (př. str. 9: Štromerová, 2014, str. 17: Špunda, 2002, Miloschewsky, 2002, str. 25: Štembera, 1999, Měchurová, 2004, Peschout, 2008).</p>		
<p>Použití metody a logika struktury práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy? ▪ Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)? ▪ Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci? ▪ Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám (0-4 body) ▪ Dobrá úroveň – základní části práce jsou popsány na dostatečné úrovni a umožňují porozumět použitým metodám a postupům (5-10 bodů) ▪ Velmi dobrá úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají současné vědecké praxi (11-15 bodů) ▪ Výborná úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a splňují nároky na vědeckou práci, mohou být inovativní a pro obor přínosné (16-20 bodů) 	<p>13</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Má práce logickou strukturu? 		
<p>Použité metody a logika struktury práce (slovní hodnocení)</p> <p>Předkládaná práce je členěna do dvou základních částí a to na teoretickou a empirickou část. Teoretická část je smysluplným východiskem praktické části a skládá se ze 4 kapitol. Jednotlivé kapitoly se mimo jiné zabývají historií porodnictví, císařským řezem a jeho komplikacemi, problematikou anestezie u císařského řezu, ale také průběhem spontánního porodu a jeho komplikacemi, které jsou zde až zbytečně podrobně popisovány. Stěžejní kapitolou by však měla být podkapitola 2.4 Císařský řez na přání rodičky. Čtenář se sice ve dvou odstavcích (na str. 20) dozvídá, že jde o téma diskutabilní, ale uprostřed textu se náhle objeví citace z Úmluvy o ochraně lidských práv a biomedicíně. Tato kapitola není dostatečně propracovaná a chybí jí větší návaznost k výše uvedenému tématu. Stejně tak důležitá se mi jeví kapitola 4 Spontánní porod kontra porod císařským řezem, která má pouze 2 odstavce.</p> <p>Teoretická část se mohla jistě lépe číst, pokud by si studentka dala práci s vypracováním tzv. Seznamu cizích pojmů, které nejsou vždy v textu dostatečně vysvětleny. V Seznamu zkratk chybí vysvětlení FIGO (str. 15).</p>		
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jsou závěry prezentovány srozumitelně? ▪ Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky? ▪ Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce? ▪ Jsou závěry korektní? ▪ Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení? ▪ Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu? ▪ Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků (0-8 bodů) ▪ Dobrá úroveň – prezentované výsledky jsou vnitřně konzistentní. Některé interpretace výsledků jsou přiměřené. Práce zmiňuje některé z jejích hlavních slabých a silných stránek (9-16 bodů) ▪ Velmi dobrá úroveň – výsledky jsou srozumitelně prezentovány a jeví se jako správné. Interpretace výsledků jsou přiměřené. Slabé a silné stránky práce jsou diskutovány včetně implikací pro interpretace poznatků. Práce demonstruje porozumění implikacím diskutovaných poznatků pro další výzkum nebo opatření (17-23 bodů) ▪ Výborná úroveň – výsledky prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných alternativních vysvětlení. Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí (nebo vývoji nových technik a postupů). Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření (24-30 bodů) 	<p>16</p>
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků (slovní hodnocení)</p> <p>V empirickém šetření se předkladatelka BP pokusila zjistit, zda ženy mají zájem o provedení císařského řezu na přání včetně důvodů, které vedly k tomuto rozhodnutí. Dále pak zjišťovala, jaký typ anestezie by ženy při tomto zákroku volily. Pro získání potřebných údajů byl použit dotazník vlastní konstrukce. Vlastního dotazníkového šetření se zúčastnilo 82 respondentek.</p> <p>Výzkumné šetření odhalilo několik zajímavých skutečností. Jen 31 respondentek by v případě možnosti mělo o tento výkon zájem. Jako hlavní důvody ženy uváděly strach o dítě, strach z bolesti a 15 respondentek mělo strach ze spontánního porodu. 20 žen uvedlo jako důvod své špatné zkušenosti z předchozího porodu. 60 dotazovaných žen (73,17 %) si je vědomo rizik, které mohou při výkonu nastat.</p>		

Na str. 45 předkladatelka uvádí, že: „ Ženy, které by byly ochotny zaplatit za provedení výkonu na přání, jsou v počtu patnácti respondentek. Pouze jedna žena by výkon v případě zpoplatnění nepodstoupila. Zbylých 15 žen zatím neuvažovala nad tím, zda by výkon podstoupila i v případě zpoplatnění.“

V kapitole Závěr (str. 53) však píšete, že pouze 4 respondentky by výkon nepodstoupily v případě zpoplatnění. Jaká je tedy pravdivá informace?

Další nesrovnalost můžeme najít v prezentování výsledků otázky č. 13. Z grafu a též tabulky (str. 47) je patrné, že 30 žen (z 31 respondentek) má zájem o volbu anestezie. Na str. 53 v kapitole Závěr však píšete, že: „ Pouze 6 respondentek by zájem o vlastní volbu anestezie nemělo.“ Opět zde vyvstává otázka, která informace je správná?

Stejně **zavádějící je i vyhodnocení otázky č. 14.** Ženy se měly rozhodnout buď pro anestezii částečnou, nebo pro anestezii celkovou. Graf č. 14 stejně tak i tabulka č. 15 (str. 48) podává jednoznačné vysvětlení, že 24 žen (77,42 %) z 31 respondentek by dalo přednost částečné anestezii před celkovou. V kapitole Závěr ovšem předkladatelka uvádí: „Celkový počet respondentek v této otázce činil 76 žen, z kterých 58 žen by volilo částečnou anestezii. Zbylých 18 žen by dalo přednost celkové anestezii.“

Též je škoda, že studentka nevytvořila tabulku pro prezentaci výsledků otázky č. 16. Slovní popis se pro čtenáře stává dosti nepřehledný.

Praktická část je doplněna 17 tabulkami a 16 přehlednými grafy, které vhodně ilustrují slovní prezentaci výsledků průzkumného šetření.

V předkládaných přílohách nalezneme plné znění dotazníku, obrazovou přílohu způsobu provedení císařského řezu včetně typů řezů u hysterotomie.

Etické aspekty práce

- Byly vzaty v úvahu etické otázky?
- Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu?
- Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti?

- **Nedostatečná úroveň** – etické otázky jsou opominuty, etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů nejsou respektována nebo jsou nedostatečně ošetřena (**0-2 body**)
- **Dobrá úroveň** – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu, nicméně z etického hlediska vykazuje nedostatky, které ale nejsou zásadního charakteru (**3-5 bodů**)
- **Velmi dobrá úroveň** – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu (**6-8 bodů**)
- **Výborná úroveň** – etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů jsou dostatečně ošetřeny. Jsou diskutovány všechny etické konflikty výzkumné činnosti. Autor bere v potaz společensko-kulturní dopad práce (**9-10 bodů**)

10

Etické aspekty práce (slovní hodnocení)

Práce ošetřuje zájmy účastnic výzkumu a domnívám se, že ochrana dat byla dostatečně zajištěna.

<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pojednává práce aktuální/praktický problém? ▪ Je práce přínosná z hlediska oboru? ▪ Obsahuje práce všechny klíčové části? ▪ Má práce dostatečný či přiměřený rozsah? ▪ Je práce logicky uspořádána? ▪ Je práce z formálního hlediska bez chyb? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – práce se nezabývá společensky aktuálním nebo praktickým problémem nebo není na odpovídající úrovni zpracována a vnitřně uspořádána, např. chybí některá z jejích klíčových částí, neodpovídá rozsahem požadavkům či je nelogicky uspořádána (0-3 body) ▪ Dobrá úroveň – práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru. Text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu (4-7 bodů) ▪ Velmi dobrá úroveň – práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru. Je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální strukturace textu (8-11 bodů) ▪ Výborná úroveň – práce je originální a přínosná pro rozvoj oboru, zabývá se významným společenským problémem. Je napsána na vysoké akademické úrovni (12-15 bodů) 	<p>5</p>
<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce (slovní hodnocení)</p> <p>Je velká škoda, že předkladatelka BP nevěnovala větší pozornost grafickému srovnání některých svých výsledků s výsledky Bc. Novosádové, která se ve své BP zabývá stejnou problematikou. V kapitole Diskuze opět dochází k stejnému chybnému tvrzení, že 58 žen by volilo částečnou anestezii. Graf č. 14 a tab. č. 15 str. 48 však demonstrují zcela jiné hodnoty.</p> <p>V práci se bohužel objevují dost často nepřesnosti při interpretaci výsledků, které bohužel snižují její vypovídající hodnotu. V Diskuzi (str. 55) najdeme i nevhodné formulace typu: „Zato v dotazníku, který jsem porovnávala, zná rizika 62 dotazovaných.“ Nekomparovala jste dotazník, ale výsledky průzkumného šetření.</p>		

Doporučená klasifikace práce podle bodového ohodnocení

Doporučený klasifikační stupeň	Bodové rozpětí pro bakalářské práce
Výborně	100–81
Velmi dobře	80–61
Dobře	60–41

Práci klasifikuji stupněm: velmi dobře. Celkový počet bodů: 61.

Slovní zdůvodnění navrhovaného klasifikačního stupně

Předložená bakalářská práce má 50 stran textu. V Závěru postrádám jasné vyjádření, že cíle práce byly nebo nebyly splněny.

Kladně lze hodnotit snahu autorky zamyslet se nad doporučeními pro praxi. Tedy hlavně, aby gynekologové a porodníci byli schopní poskytnout konzultace a dostatečné rady k tomuto tématu.

Zcela postrádám návrhy kolegyně Skřivanové na další průzkumná šetření u tohoto velmi zajímavého a aktuálního tématu.

Práci doporučuji k obhajobě

Otázky a připomínky k obhajobě práce:

1. Na str. 57 píšete: *„K neopomenutí jsou dále poradny, kde se může získat opět nepřeborné množství informací.“*
Jaké poradny máte na mysli?

V Praze 27. května 2014

PhDr. Ing. Renáta Hrdličková, DiS.